

حقوق دریاها و انفجار ۲ نفت کش در دریای عمان

امیر بی پروا . دکترای حقوق بین الملل عمومی

- هم‌زمان با سفر شینزو آبه، نخست‌وزیر ژاپن، در نودمین سال روابط دو جانبه ایران و ژاپن برای میانجیگری بین ایران و آمریکا در تنش‌های موجود، دو نفت‌کش که در حال حمل محموله‌های متعلق به ژاپن بودند، در آب‌های بین‌المللی مورد حملات ناشناس قرار گرفتند و این حملات به آسیب به نفت‌کش‌ها و محموله آنها منجر شد. این حملات به گونه‌ای مشکوک و مقارن با برهه زمانی مهم در آب‌های بین‌المللی صورت گرفت که با توجه واکنش‌های طرفین درگیر قابل توجه است. لحظاتی بعد از این حملات، وزارت خارجه آمریکا، ایران را متهم به دست داشتن در این اقدامات کرد که متحدان منطقه‌ای آمریکا در منطقه به این مطلب دامن زدند. البته ایران به امدادرسانی به خدمه کشتی‌های آسیب‌دیده اقدام کرد و امداد دریایی ایران، آنها را به بندرعباس منتقل کرد و وزارت خارجه ایران نیز رسماً این حملات را مشکوک اعلام و محکوم کرد. در حقوق بین‌الملل دریاها، کشتی‌ها در آب‌های بین‌المللی حسب مورد محل عبور آنها آب‌های سرزمینی، تنگه‌های بین‌المللی و آب‌های آزاد مورد تقسیم‌بندی قرار می‌گیرند. به موجب ماده ۱۹۹ کنوانسیون مونتو کویی ۱۹۸۲، کشتی‌های بازرگانی از حق عبور بی‌شرط در دریای سرزمینی برخوردارند، بر اساس ماده ۳۸، کشتی‌های خارجی از حق عبور ترانزیت در تنگه هرمز برخوردارند و به موجب ماده ۸۷، دریانوردی در دریای آزاد برای تمامی کشتی‌های همه کشورها شناخته شده است. بر مبنای مواد اشاره‌شده همه کشورها حق دریانوردی در آب‌های سرزمینی ایران، تنگه هرمز و دریای آزاد دارند. به موجب کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو و کنوانسیون ۱۹۸۲ مونتو کویی، اصل بر استفاده صلح‌آمیز از دریاها است و کشورها به منظور حفظ صلح و امنیت در دریاها دارای مسئولیت هستند. در قضیه اخیر کشتی‌های بازرگانی نفت‌کش حمل محموله‌های برای ژاپن بودند که یکی از آنها دارای تابعیت نروژ و دیگری دارای تابعیت پاناما بوده است که البته خدمه آنها از ملیت‌های مختلف بوده‌اند که با توجه به تابعیت و مالک محموله کشورهای ژاپن، پاناما و نروژ در این موضوع مسئولیت دارند و باید با اتخاذ تصمیمات قضائی برای پیگیری مسئله صالح هستند. امنیت دریانوردی به موجب کنوانسیون ۱۹۸۲ مورد شناسایی قرار گرفته است و افراد، گروه‌ها و دولت‌ها نمی‌توانند نسبت به کشتی‌های تجاری حمله کنند و با جرم‌انگاری مواردی همچون دزدی دریایی حمله و امنیت و صلح در مناطق دریایی مورد توجه جامعه بین‌المللی بوده است. مطابق با مواد مختلف کنوانسیون‌های ۱۹۵۸ و ۱۹۸۲ حقوق دریاها، حمله به کشتی‌های تجاری ممنوع است و هر نوع اقدام به شستی غیرمختاصم خلاف اصول مسلح و مغایر با تعهد کشور به استفاده صلح‌آمیز حسب ماده ۸۸ کنوانسیون ۱۹۸۲ است. با توجه به توضیح مبانی حقوق لازم است به مواردی اشاره شود:

الف) اظهارات وزیر خارجه آمریکا و متحدانش به منظور متهم کردن ایران در شرایطی که نخست وزیر زاین در نودمین سال روابط ایران و زاین به تهران می آید و از طرف دیگر نیز زاین از خریداران عمده نفت ایران است، مغایر با اوضاع و احوال مسلم و واقعیت های موجود است.

(ب) افزایش حضور نیروهای آمریکایی در خلیج فارس دنبال یک توجیه است که وقایعی مشکوک از این قبیل صرف نظر از ساختگی بودن آنها می‌تواند زمینه را برای این توجیه از سوی آمریکا فراهم کند.

ج) مواضع سیاسی مقامات رسمی ایران از جمله پیشنهاد پیمان عدم تعرض به کشورهای خلیج فارس، به حکومت آشکار این حملات و اقدامات آنها، در کمک رسانی به نفت کش‌های آسیب دیده همه سلسله اقداماتی مطابق حقوق بین الملل و تکالیف دولت ساحلی حسب نوسان ۱۹۸۲ نسبت به کمک به کشتی خارجی است و دلیلی محکم بر نقض ادعاهای مقامات آمریکایی است.

(د) برای شناسایی مسئول حمله و طرح مسئولیت بین‌المللی - بیانیه‌های سیاسی و تنش‌های منطقه‌ای از طریق نهادهای حقوقی مستقل بین‌المللی در چارچوب نظام ملل متحد باید اقدام شود - وزیر امور خارجه در آباء‌ای بین‌المللی مغایر با صلح و امنیت بین‌المللی است و امنیت دریانوردی بین‌المللی را تهدید می‌کند که شناسایی مسئولان آن باید به صورت بی‌طرف، بدون مداخله قدرت‌ها، در نظام ملل متحد و با مشارکت تخصصی جهانی باشد. از طریق شورای امنیت، تشکیل کمیسیون تحقیق به وسیله شورای امنیت یا دبیر کل، تعیین کارشناس ویژه - طرح موضوع در کمیته تحقیق سازمان بین‌المللی دریانوردی را کارگاهی مناسبی برای تحقیقات بین‌المللی در این باره است. به نظر می‌رسد اقدامات ایران مطابق با منشور ملل متحد و قواعد حقوق بین‌الملل دریاها بوده است و برای روشن‌شدن حقیقت با مشارکت تمامی طرفین درگیر در سیستم نهادهای تخصصی ملل متحد که به آن اشاره شد، نسبت به تعیین عوامل و مسئولان بر داخت.

روح اله نخعی: ابهامات، گمانه‌زنی‌ها و اتهام‌زنی‌های

مربوبه به حوادث چند روز گذشته دربیان می‌شود. همچنان ادامه دارد و پای چهره‌های تازه‌ای هم به ماجرا باز شده است. دولت آمریکا با جدیت بیشتری مشغول تلاش برای مقصر نشان دادن ایران را پشت این کارزار گذاشته است؛ اما برنی سندرز، نزدیک به دموکرات‌ها در آمریکا و جرمی کویرین، رهبر حزب کارگر در انگلیس، در مقابل این اتهام‌زنی به ایران موضع گرفته‌اند. شرکت‌های مالک دو کشتی روایت‌های آمریکا از ماجرا را رد می‌کنند و برخی مقامات کشورهای منطقه نیز با دیده تردید این اوضاع می‌نگرد. آنچه مشخص است، اینکه تلاش‌های دولت جمهوری خواه آمریکا برای افکار عمومی به مقصر دانستن ایران، در فضای رسانه‌ای آمریکا هم با چالش‌هایی روبرو است. بسیاری از رسانه‌های آمریکایی در گزارش آنچه مقامات سیاسی و نظامی آمریکا به عنوان شواهد دست‌داشتن ایران در این حوادث مطرح می‌کنند، همچنان مودع و به عنوان «ادعای» دولت پوشش می‌دهند و برخلاف ادعاهای مقامات که تا شخص رئیس‌جمهور هم پیش رفته است، جدیت را به عنوان حقیقتی اثبات‌شده نپذیرفته‌اند.

آمریکا و ادامه تلاش برای اتهام زنی به ایران

دولت آمریکا بعد از انتشار ویدئویی که مدعی شده صورت برداشتن مین عمل نکرده توسط سپاه است، مازار را تهاشم‌شده می‌داند و مدعی است، دخالت ایران قطعی است. شخص رئیس‌جمهور هم در مصاحبه دیگری تأکید کرد: «کار ایران بود». در گفت‌وگو با شبکه فاکس نیوز، ضمن اشاره به همان ویدئو به عنوان سند انکارناپذیر مسئولیت ایران، در حمله، بار دیگری بر «ملت ترو» خواند. ماندن مواضع پیشین آمریکا علیه ایران، تقابل تازه نیز با واکنش‌هایی از سوی منتقدان ترامپ در آمریکا همراه شده است که دولت را به دنبال پنهان برای افزایش تنش با ایران می‌دانند. پیش‌قرارول این واکنش‌ها، برنی سندرز می‌گوید که پیش‌تر گفته بودند: «هر کاری که دولت انجام دهد با ایران با بکیرد». گفت: «ایران می‌داند جلوی پنهانی برای جنگ با ایران وجود ندارد؛ چنانچه که فاجعه‌ای تمام‌وکمال برای آمریکا، ایران، منطقه و جهان خواهد بود... می‌خواهم به رئیس‌جمهور ترامپ یادآوری کنم نگره اجازه چنین جنگی را نمی‌دهد. حمله یک جانبه به ایران غیرقانونی و ناعادلانه است.» «ایران» «ایران» «ایران» نیز با اعلام خبر تشکیل جلسه اتحادیه اروپا درباره افزایش تنش در خلیج فارس و تلاش دولت انگلستان برای متهم کردن ایران در این وقایع، گفت: «لازم است جلسه‌ای در این ماه در این باره برگزار شود.» وی افزود: «ما درباره وضع انگلستان در مورد متهم کردن ایران هم در حال گفت‌وگو هستیم. از همه می‌خواهیم برای حفظ ثبات در منطقه بوختن داری کنند».

صاحبان کشتی‌ها و تشکیک در روایت امریکا

اما حسارت دیدگان اصلی اتهام امریکا علیه ایران را نپذیرفته‌اند و صحبت‌هایی در تناقض با ادعای ایالات متحده داشته‌اند. سبی‌بی‌اس‌نیوز

دپلماسی

مقامات کشورها و صاحبان کشتی‌های آسیب‌دیده همچنان درگیر ماجرای دریای عمان هستند

پڑواک مبہم انفجارها

قطعی است که شاخه‌ای از نیروهای نظامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، روز ۱۳ ژوئن به دو فکشف شکست خورده، محتمل نیست که هیچ بازیگری دولتی یا غیردولتی دیگر توانسته باشد مسئول [احتمالاً] باشد». در این بیانیه همچنین به حوادث ماه گذشته در فحیره نیز ارجاع داده شده و در آن حملات نیز ایران مقرر خوانده شده است. جرمی هانت، وزیر خارجه بریتانیا حملات را محکوم کرد و به خواستار راه‌حلی دیپلماتیک شد. ارجاع هانت به حادثه فحیره در حالی است که عبدالله بن‌زاید آل نهيان، وزیر خارجه امارات روز شنبه با اشاره به حادثه انفجار کاهان فکشف در بندر الفحیره تأکید کرد: «هنوز ادله کافی برای متهم‌کردن کشور خاصی از این باره در دست نداریم».

به گزارش ایرنا، آل نهیان در کنفرانسی مطبوعاتی با هم‌میان بلغاری خود اکتارینا زاخاریوا در بلغارستان با اشاره به حادثه انفجار چهار نفتکش در نزدیکی بندر الفجیره، افزود: «شواهد به‌دست‌آمده از تحقیقات ما و دیگر کشورها، به روشن شدن آنچه می‌دهد که انفجار خارج کشور و در زیر آب رخ داده و تکنولوژی به‌کاررفته در این عملیات، زمان‌بندی، اطلاعات جمع‌آوری‌شده و هدف‌گذاری دقیق به شکلی که انفجار منجر به غرق‌شدن یا نشت نفت نشود، از دست گروه‌های غیرقانونی به نمی‌آید و این یک علمیات برنامه‌ریزی‌شده توسط یک کشور بوده، ما هنوز ادله کافی علیه کشور مشخصی در دست نداریم». جرمی گوبین، رهبر حزب کارگر اما در مقابل موضع دولت قرار گرفت. او از دولت خواست تا در حالی که «شواهد معتبر» برای مسئولیت ایران در دست نیست، از درگیرشدن در تشدید تنش‌ها با تهران خودداری کند. او همچنین اشاره کرد که «ایران تنش‌ها را خارج‌شدن ایالات متحده از توافق هسته‌ای ایران شروع شدند». مواضع کوربین با واکنش دولت مواجه شد که آنها را «رفتار و پیش‌بینی پدیر» خواند.

احتیاط رهبران عرب

رئیس اتحادیه عربی در موضع‌گیری‌اش در عین خودداری از رد یا تأیید دست‌داشتن ایران در ماجرا از ایران خواست مسیر خود را عوض کند. احمد بوالغیط، پس از دیدارش با آنتونیو گوتش، دبیر کل

سازمان ملل متحد گفت: «درخواست من از برادران ایرانی-ایرانی است: من آنان را برادران ایرانی خطاب می‌کنم. مواظب باشید و رهاشان را عوض نکنید. چون دارید راه را به سمت تقابلی هل می‌دهید که اگر رخ دهد، هیچ کس امنیت نخواهد داشت.» او درباره ادعاهای متضاد آمریکا و ایران نیز گفت: «ما بر این باوریم که لازم است مسئولیت ماجرا به شکل شفاف مشخص شود. حقایق آشکار خواهند شد. مطمئنم. فقط زمان لازم است.» ابوالغیث تنها نماینده عربی نیست که چنین موضعی گرفته است. رهبر عربی دیگر که در سازمان ملل نیز موضع آمریکا را قانع‌کننده نمی‌بیند، به گزارش ایسنا به نقل از روزنامه القیسی، منصور العینی، نماینده دائم کویت در سازمان ملل گفت: «ثابت‌کردن این مسئله که قایم موجود در ویدئویی که آمریکایی‌ها منتشر کردند، متعلق به سپاه پاسداران ایران است، امری دشوار است.»

تردید رسانه‌های آمریکا در پذیرش روایت دولت

در این میان اما ظاهراً رسانه‌های آمریکایی هنوز قانع نشده‌اند که روایت دولت را بپذیرند و البته در این زمینه هم تنها نیستند. آمریکا در طعنه‌ت‌دست‌داشتن ایران در حمله، اجماع جهانی و همراهی افکار عمومی داخلی و خارجی را با خود ندارد. نیویورک‌تایمز تراپ را مقصر باورپذیرنبودن رایست موضع آمریکایی می‌داند: «سوال‌ودنیم در اینست جمهوری، تراپ این‌قدر درباره‌خود، دشمنانش، سیاست‌هایش، شناخته‌شده‌اش، روایت شخصی‌اش، اموالش و تعاملاتش با کارکنانش صحبت‌های گمراه‌انگیزه یا نادرست پراکنده کرده است که حتی مدیر ارتباطات سابق خودش هم یک بار درباره‌اش گفته «او یک دروغ‌گوست» و بسیاری از مردم آمریکا هم مدت‌ها پیش به این نتیجه رسیدند که او نمی‌شود اعتماد کرد».

جان مک‌کلارلین، از مدیران سابق سیا می‌گوید مردم به طور کلی و به درستی با تردید به مواضع اطلاعاتی نگاه می‌کنند اما به تحلیل پتر بیکر، ترامپ به اعتبار نهادهای امنیتی هم ضربه مضاعفی زده است: «ترامپ... خودش هم به اتکاذیری نهادهای اطلاعاتی آمریکا حمله کرده است، حتی به رئیس اطلاعاتی که خودش منصوب کرده هم حمله کرده است».

یک مثال آنچه بیکر از آن صحبت می‌کند در ماجرای دخالت روسیه در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۶ آمریکاست که ترامپ در برابر آن، موضوعی را وادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه را در مقابل موضع نهادهای امنیتی زیردست خودش تأیید کرد. اما شاید فراتر از سابقه دولت و شخص ترامپ و مواضع ایران، روند ارائه اطلاعات و عدم ههخوانی آن با میزان اطمینان در مواضع مقامات آمریکاست که به مخاطبان را به تردید انداخته است. به تعبیر رضا نصری، تحلیلگر سیاست خارجی: «یک فیلم غیرواضح از یک قایق بی‌نشان با افرادی نامشخص در حال انجام کاری نامعلوم در کنار یک کشتی ناشناس در منطقه‌ای مجهول منتشر کرده‌اند؛ آن وقت از آن چنان صحبت می‌کنند که انگار شواهد غیرقابل انکار» علیه ایران رو کرده‌اند!»

گفت: همه طرف‌های برجام باید روز به روز سیال‌تر شوند. به گزارش روسیالیوم، ولادیمیر پوتین، روز خود در نشست تعامل و اعتمادسازی در آسیا که تاجیکستان، برگزار شد، گفت: همه کشورهای آسیا باید خود را با این توافق ادامه دهند. همه کشورهای آسیا باید خود را با این توافق ادامه دهند. او تاکید کرد: برای حل و فصل هیچ راهی جز اجرای کامل برجام نیست.

مدن به سقف ذخایر اورانیوم

نیروگرایی روبرو، در تلاش است نشان دهد ایران با برجامی خود، چند ماه فاصله دارد. این خبرگزاری وجود افزایش سرعت غنی‌سازی اورانیوم، چند ماه تا مجاز تعیین‌شده در برجام برای میزان ذخایر این ماده را از خبرگزاری فارس، بی‌بی‌میت‌های غربی جمع کرده و با وجود افزایش سرعت غنی‌سازی اورانیوم، چندین هفته مجاز تعیین‌شده در برجام برای میزان ذخایر این خبرگزاری روبرو، در تلاش است نشان دهد ایران با توافق هسته‌ای برجام در اردیبهشت سال گذشته، شرایط مطرح‌شده در این توافق اجرا کرده و تا شش ماه بعد، تهران آماده بوده است. تهران البته به‌تازگی تهدیدهایش در تعهداتش ذیل این توافق را دارد. به گفته آن آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که وظیفه نظارت بران ذیل برجام را برعهده دارند، در جلسه شورای امنیت، تصریح کردند ایران سرعت غنی‌سازی اورانیوم خود را به حدود ۱۲ کیلوگرم در ماه رسانده که معادل است، «بوکی‌مانو»، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی، سرعت غنی‌سازی اورانیوم ایران را تأیید کرد. اما به‌رغم آن خودداری کرده به نوشته روبرو، در صورتی که اورانیوم با سرعت فعلی ادامه دهد، در حدود ۲ ماه یک کیلوگرم سقف مجاز برای نگهداری اورانیوم غنی‌شده خارج اورانیوم ایران روز ۲۰ می برابر با ۱۷۴۱ کیلوگرم است بدون نقض برجام، سریع‌تر از این نیز اورانیوم در دسترس خواهد بود. این مسئله را جدی می‌کنند. بی‌بی‌میت‌ها در روز ۱۰ به سقف اورانیوم راجع به پرسش‌ها و ابهاماتی که می‌تواند کار زیرکانه باشد،

یکشنبه ۲۶ خرداد ۱۳۹۸ ۱۵

توضیح وزیر خارجہ ژاپن:

معمای برگه‌ای که آبه داشت

● ایسنا: وزیر امور خارجه ژاپن درباره برگه‌ای که نخست‌وزیر کشورش در دیدار با رهبری ایران به همراه داشته، توضیحاتی داده است. تارو کونو، وزیر امور خارجه ژاپن، در حساب کاربری خود در توئیتر خطاب به برخی شایعات درباره این برگه نوشت: اشتباه است. آنچه نخست‌وزیر به همراه داشت حاوی نکاتی بود که او در صحبت‌هایش مطرح کرد؛ در پیام جمهور دونالد ترامپ، شینزو آبه، نخست‌وزیر ژاپن، در جریان سفر هفته گذشته خود به تهران با آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب دیدار کرد. او در این نشست برگه‌ای به همراه داشت که برخی رسانه‌ها شایعه کرده بودند پیام دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا به ایران بوده است.

حضور هیئت تجاری ۲۰۰ نفره روسیه در ایران

- **فارس:** سفیر ایران در مسکو روابط ایران روسیه را در شرایط فشارها همچنان پویا و پرتحرک خواهد بود و از برگزاری نشست کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و روسیه و همایش همکاری ایران و قفقاز شمالی در هفته جاری با حضور هیئت تجاری ۲۰۰ نفره روس خبر داد. «مهدی سنایی»، سفیر جمهوری اسلامی ایران در مسکو در توییتی نوشت: «در شرایط فشارها و تهدیدها روابط ایران و روسیه همچنان پویا و پرتحرک است». او افزود: «این هفته همایش بزرگ همکاری ایران و قفقاز شمالی و اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی ایران با حضور دو وزیر روس و هیئت تجاری بیش از ۲۰۰ نفره به میزبانی وزیر نیرو به عنوان رئیس این کمیسیون در تهران و اصفهان برگزار می‌شود». الکساندر نواک، وزیر انرژی روسیه و رضا اردکانیان، وزیر نیروی جمهوری اسلامی ایران، عهده‌دار راست کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی دو کشور هستند.

کواکبیاں:

نسبت به برخی کشورهای منطقه بدگمان هستیم

- **ایرنا:** مصطفی کواکبیان، نماینده مجلس شورای اسلامی، گفت: «کمک به ۴۴ ملوان، نجات‌کش‌های حادثه‌دیده در دریای عمان توسط نیروهای ایرانی نشان از حسن نیت نظام جمهوری اسلامی ایران در روابط باورامل‌ل دارد». عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بالاخره روزی اسناد این حادثه تئورستی افشا می‌شود، ابراز کرد: «نسبت به برخی کشورهای منطقه درباره این حادثه بدگمانی هستیم، چراکه این‌ها نمی‌خواهند روابط نظامی در دریای عمان برای تشدید تنش در منطقه به‌طور حتم مؤثر بوده است».

دیدار عراقچی با رئیس کمیسیون روابط خارجی فرانسه

- **ایسنا:** رئیس کمیسیون روابط خارجی مجلس ملی فرانسه که در صدر هیئتی پارلمانی به ایران سفر کرده است، با سیدعباس عراقچی، معاون سیاسی وزارت خارجه، دیدار و درباره موضوعات مختلف ازجمله برجام و مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی گفت‌وگو کرد. معاون سیاسی وزارت امور خارجه در این دیدار گفت: جنگ اقتصادی که آمریکا علیه مردم ایران آغاز کرده، امنیت و ثبات همه منطقه را هدف قرار داده و باعث تنش در منطقه شده است. برجام تنها تجربه موفق دیپلماسی برای حل مشکلات است. طرفین مذاکره در منطقه پراشوب غرب آسیاست و آمریکا با خروج خود از این توافق، دیپلماسی و چندجانبه‌گرایی را به خطر انداخته و این تجربه را در معرض شکست قرار داده است. «ایران دوسرانز»، رئیس کمیسیون روابط خارجی مجلس فرانسه، نیز در این دیدار با تأکید بر اینکه برجام شرف‌رست و موفقیتی دیپلماتیک به‌شمار می‌رود، گفت: حفظ برجام اهمیت زیادی دارد و باید تمام تلاش خود را برای حفظ این توافق به کار گیریم. او با اشاره به جایگاه مهم ایران در منطقه، بر ضرورت گفت‌وگو با ایران درباره موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی تأکید کرد.